

**Kulturrådet
Kulturráðði
Kulturråde
Kultuvreraerie
Kulttuuriraati
O kultorrodo
Arts Council Norway**

Strategi 2025 - 2028

Kulturrådets oppdrag

Kulturrådets oppdrag er nedfelt i egen lov, der det heter:

«§ 1 Kulturrådet har som formål å stimulere samtidens mangfoldige kunst- og kulturuttrykk og å bidra til at kunst og kultur skapes, bevares, dokumenteres og gjøres tilgjengelig for flest mulig.

§ 2 Kulturrådet er et statlig forvaltningsorgan som har hele landet som virkeområde.

Kulturrådet skal forvalte Norsk kulturfond og andre statlige tilskudd som er lagt til rådet, og være et rådgivende organ for staten i kulturspørsmål.»

Norsk kulturfond er den viktigste statlige finansieringskilden for det frie kunst- og kulturlivet over hele landet. Fra over førti tilskuddsordninger gir Kulturrådet midler til kunstnere, arrangører og virksomheter innen visuell kunst, scenekunst, musikk, litteratur, tidsskrift og kritikk, kulturvern, tverrfaglige uttrykk og forskning. Kulturrådets ansvar omfatter alt fra dokumentasjon og formidling av historie, håndverk og tradisjonsuttrykk, via det nyskapende og eksperimentelle på kunstområdene til kunnskapsbygging og bygging av infrastruktur og arenaer for kulturaktivitet.

Norges grunnlov slår i § 100 fast at «ytringsfrihet bør finne sted». I samme paragraf ligger det såkalte infrastrukturkravet: «Det påligger statens myndigheter å legge forholdene til rette for en åpen og opplyst offentlig samtale.» Dette omfatter også kunstneriske og kulturelle ytringer. Kulturrådets funksjon og oppdrag i det norske samfunnet er særlig viktig for å oppfylle infrastrukturkravet.

Grunnlag for Kulturrådets arbeid i strategiperioden

Kulturrådet skal verne om ytringsfrihet for enkeltmennesket og grupper i befolkningen. Vi skal gi mulighet til å skape og utøve et bredt spekter av kunst- og kulturuttrykk. Gode økonomiske vilkår for kunstnere, er avgjørende for et mangfold av kunstneriske ytringer og for likere mulighet for deltakelse i kulturlivet. Kulturrådet skal arbeide for bedre tilgang til et godt utvalg av kunst- og kulturopplevelser for befolkningen over hele landet.

Kulturrådet skal verne om armlengdes avstand som et grunnleggende prinsipp i norsk kulturpolitikk. Prinsippet skal sikre kunstnere og kulturaktører mulighet for frie ytringer uten innblanding fra myndighetene. Vi skal arbeide for økt forståelse for prinsippet hos myndighetene og i samfunnet, og for at en større del av kulturbudsjettet skal bli fordelt av armlengdeorgan som Kulturrådet. Dette er viktig for maktspredning og som bolverk mot en negativ utvikling vi kan se i andre land, også i USA og Europa, når det gjelder kunstnerisk frihet og ytringsmangfold.

Kulturrådet ser kunst- og kulturlivet som samfunns- og fellesskapsbyggende. I en tid preget av krig, konflikt og usikkerhet vil vi fremme kulturens rolle som sentral infrastruktur i samfunnet. Kulturrådet vil følge med på hvordan teknologiutviklingen påvirker hvordan kunst blir skapt og formidlet, og hva den vil ha å si for vilkårene for kunst- og kulturlivet.

Kulturrådet skal fremme og favne en størst mulig bredde av kunst- og kulturuttrykk. Mangfold er drivkraft for kvalitet og nyskaping, og verdien av et bredt spekter av kunst- og kulturuttrykk for samfunnet må forsvares.

Kulturrådet vil hele tiden ha et kritisk og reflekterende blikk på eget arbeid og ansvar. Vi skal føre en kontinuerlig diskusjon om våre prioriteringer og om ulike forståelser av kvalitet og profesjonalitet. Vi vil arbeide aktivt for å avdekke blindsoner i kulturfeltet og i egen tildelingspraksis. Vi vil møte aktører og representanter for kulturuttrykk vi i dag har lite kontakt med. Vi skal bygge ned hindringer for kulturaktører med arbeidsmåter som utfordrer de eksisterende ordningene. Kulturrådet skal oppsøke kunnskap, og igangsette egne kunnskapsprosjekter der dette er nødvendig.

Kulturrådet skal kjempe for kulturarbeidsplasser og kompetansemiljøer over hele landet. Kunst- og kulturarbeidere skal ha like muligheter til å skape, utøve og formidle kunst og kultur, uavhengig av f.eks. kjønn, klasse, kulturbakgrunn, funksjonsnivå og geografi.

Særskilte satsingsområder

Økt mangfold, flere stemmer

Kulturrådets arbeid med å øke mangfoldet i kunst- og kulturlivet innebærer å åpne for nye uttrykk og kvaliteter, og gi plass til erfaringer fra ståsteder som tidligere har vært marginaliserte og underrepresenterte.

Å oppnå økt mangfold krever et langsiktig arbeid. Kulturrådet vil ha et kritisk blikk på egen forvaltning, og sette i verk tiltak for å løfte flere stemmer og et større meningsmangfold i kunst- og kulturfeltet. Dominerende kvalitetsforståelser, avgrensninger i ulike kunst- og fagområder etablert utfra én tradisjon, skal ikke virke som hinder for kulturutøvere som opererer innenfor andre tradisjoner og logikker. Kulturrådet vil arbeide mot et klassesdelt kulturfelt.

Kulturrådet skal arbeide for en styrket kunstnerøkonomi og bedre vilkår for å drive kunstnerisk aktivitet. Vi skal arbeide for å fjerne barrierer som gir deler av befolkningen dårligere vilkår for å virke som kunstnere.

Økt likeverd for den samiske urbefolkningen og nasjonale minoriteter

Sannhets- og forsoningskommisjonen har dokumentert at den samiske urbefolkningen og nasjonale minoriteter i Norge gjennom historien har opplevd – og fremdeles opplever – systematisk utenforskap og manglende anerkjennelse i kulturlivet og samfunnet ellers. Dette gjelder også de nasjonale minoritetene som ikke er omtalt i rapporten. Urett og overgrep overfor skogfinner, kvener, norskfinner, jøder, samer, romer og romanifolk/tatere har ført til tap av språk, kultur og identitet, marginalisering og et fattigere kulturliv for alle.

Kulturrådet vil bidra til at samiske aktører og nasjonale minoriteter får bedre vilkår for kunst- og kulturutøvelse. Kulturrådet skal anerkjenne og støtte opp om kulturutøvelse som er grenseoverskridende. Språkrikdommen i landet skal styrkes og synliggjøres. Arbeidet skal skje i dialog med aktører og organisasjoner fra de berørte gruppene.

Særskilte satsingsområder

Et åpent og tilgjengelig kunst- og kulturliv

Økende sosiale ulikheter gir ulike forutsetninger for deltakelse i kulturlivet. Kulturrådet vil arbeide for en kulturell infrastruktur med åpne og fellesskapsbyggende arenaer over hele landet. Vi skal redusere barrierer for møte mellom kunst og befolkningen.

Kulturrådet vil øke kunnskapen om gruppene som faller utenfor og årsakene til dette. Vi vil støtte tiltak som gjør det lettere å nå ut til grupper som i dag sjelden benytter seg av kunst- og kulturtilbudene.

Barn og unge har samme rett til et bredt tilbud som voksne. Kulturrådet vil styrke barn og unges tilgang til et tilpasset og mangfoldig kunst- og kulturliv, som speiler deres livsverden og gir fellesskap og tilhørighet.

Kulturrådet vil arbeide særskilt for å gi mennesker med funksjonsnedsettelse bedre muligheter for deltakelse i kulturlivet.

Et kunst- og kulturfelt som møter klima- og naturkrisen

Klima- og naturkrisen krever at alle tar del i omstillingen mot et mer bærekraftig samfunn. Kunsten og kulturlivet utgjør viktige arenaer for å utforske komplekse samfunnsspørsmål, bidra til løsninger, formidle kunnskap og skape fellesskap i tider med omveltning.

Kulturfeltet må også ta ansvar for egen belastning på klima og naturmangfold. Omstillingen påvirker vilkår, metoder og kostnader for produksjon og formidling av kunst og kultur. Kulturrådet vil støtte kunst- og kultursektoren i å ta mer bærekraftige valg og å tilpasse seg de endringene som allerede er her.

Kulturrådet vil samtidig bidra til at omstillingen ikke rokker ved kunstneres mulighet til å ytre seg fritt og kritisk, og ikke øker forskjeller i vilkårene i kulturfeltet.

Rådets strategi skal virkeliggjøres gjennom

- Prioriteringer av tilskudd
- Dialog med kunst- og kulturfeltet
- Planer for hvert fagområde
- Forsøksordninger og videreutvikling av de faste tilskuddsordningene
- Kommunikasjonsarbeid som særlig omfatter tilskuddsordningene
- Sammensetningen av fagutvalg
- Kunnskapsutvikling
- Deltakelse i den offentlige samtalen
- Råd til offentlige myndigheter i kulturspørsmål